D. xix 50494 6 5.

DISSERTATIUNCULA,
De
DEMOCRITI
HETERODOXIA IN DOCTRINA DE NUTRITIONE FOETUS IN UTERO.

Quam,

D. O. M. A.

PERMISSU

Nobiliſſimi atq; Ampliſſimi

MEDICORUM ORDINIS.

in

Perantiqua & Florentiſſima

RAURACORUM UNIVERSITATE

Secularem ſolemnitatem iterum feliciter celebrante,

Publico ac Placido

ERUDITORUM EXAMINI

ſiſtit

PRAESES

GEORGIUS SEGERUS

THORUNENSIS.

RESPONDENTE

LAURENTIO EFFEREN,

Reutlingenſi.

Ad diem Aprilis, An. M DC LX.

Loco horiſque conſuetis.

20 3. 7301

BASILEÆ, Typis GEORGI DECKERI, Univerſitatis Typographi.

Trigæ Senum Celeberrimæ.

VIRIS

MAGNIFICIS atq; AMPLISSIMIS.

DN. NICOLAO RITTERSHUSIO,

JCto Graviſſimo, Sereniſs. Elect. Bavariæ & Illuſtris
Reipubl. Noricæ Conſiliario Sapientiſſimo, ac in
Florentiſs. Univerſitate Altdorfina Juris
Anteceſſori Primario, &c. Patrono
Parentis inſtar Venerando.

DN. EMMANUELI STUPANO,

Phil. & Med. Doctori Excellentiſſimo, Medicinæ Theoricæ
in Florentiſs. Baſileenſium Univerſitate Profeſs. Publ.
Gratioſiſſimique Collegii Medici Seniori
ac p. t. Decano Graviſſimo, &c.
Evergetæ Colendiſſimo.

DN. JOH. CASPARO BAUHINO,

Phil. & Med. D. Excellentiſſimo, Potentiſs. Galliarum Regis
& diverſorum Germaniæ Principum Archiatro Gra-
viſſimo, Botanices ac Anatomes in Florentiſs. Ba-
ſileenſi Prof. Publ. &c. Mœcenati & Pro-
motori Gratioſiſſimo.

50494

Hanc

DISSERTATIUNCULAM

Sacram vult

PRÆSES.

DISSERTATIUNCULA,

De

DEMOCRITI HETERODOXIA IN DOCTRINA DE NUTRITIONE FOETUS IN UTERO.

I.

QUia *Democritum*, maximum illum ſeculi ſui Philoſophum, (quem ἄριστον φύσεως καὶ κόσμου ἑρμηνευτὴν Divinus judicavit *Cous*, (a) & *Subtiliſſimum antiquorum omnium* Subtiliſſimus pronunciavit *Seneca*) (b) omnes, qui de Nutritione Fœtus ſcribunt, citant, & aut admittunt, aut rejiciunt, ejus ſententiam accuratiori examini ſubjicere decrevimus.

(a) *in epiſt. ad Democr. p.*1287.*l.*19.

(b) *Nat. quæſt. L.*7. *c.*3.*p.*676.

II. Depromſimus autem Sapientiſſimi Viri Doctrinam ex *Plutarchi Libris de Placitis Philoſophorum.* Non tamen ſolis. Ne quis nobis ſequentia *Guilielmi Xilandri*, Optimi illius Plutarchi Interpretis, objiciat verba: (c) *Non neſcio, quoſdam ſuperbire citandis Philoſophorum decretis, abuſos his libris, quorum librorum alioquin ſua eſt non pœnitenda utilitas. Sed inſaniunt, qui his libris lectis ſcire ſe putant, quid de quaq; in iis propoſitâ re ſenſerint Philoſophi.*

(c) *in Præf. Annot. ad hos Libros.*

III. Quare ne aut ſuperbire, aut inſanire videamur, non ſolius *Plutarchi* effato ſtabimus, ſed ei *Ariſtote-*

lem adjungemus, imò & *Authorem libri de Hiſtoriâ Philoſophicâ*, ſive is *Galenus* ſit, ſive *Aëtius*.

IV. Proponit autem *Plutarchus* Summi iſtius Philoſophi ſententiam his verbis: (d) Δημόκριτος, Ἐπίκουρος τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ διὰ τοῦ στόματος τρέφεσθαι· ὅθεν εὐθέως γεννηθὲν ἐπὶ τὸν μαστὸν φέρεσθαι τῷ στόματι· εἶναι γὰρ ἐν τῇ μήτρᾳ θηλάς τινας, καὶ στόματα, δι' ὧν τρέφεται. Quæ *Xilander* ita vertit: *Democritus, Epicurus, fœtum in utero per os ali, itaq; ſtatim atq; natus eſt, ore ad mammam ferri* cenſent. *Nam & in utero eſſe ubera quædam, & oſcula quibus alatur.*

(d) *de Plac. Phil. L. 5. cap. 16. edit. Franc. tom. 2. p. 907. D.*

V. Nec diſſentit *Ariſtoteles*, qui (e) de Democrito ejusque Sectatoribus ſcribit, quod dixerint, τρέφεσθαι τὰ παιδία ἐν ταῖς ὑστέραις, διὰ τοῦ σαρκίδιόν τι βδάλλειν, *infantes ali in utero, & propterea ſugere carunculam quandam.*

(e) *de Gen. An. L. 2. c. 7. p. 1269. B.*

VI. Conveniunt igitur teſtes hi omnes in relatione ſuâ ita, ut & *Objectum*, & *Modum ſuctionis* ex mente *Democriti*, non quidem iisdem verbis, eodem tamen modo exprimant, quibus *Plutarchus* & *Galenus* etiam *Subjectum* & *Adjunctum* addunt.

VII. *Objectum* Ariſtoteles σαρκίδιον, *Plutarchus* & *Galenus* θηλὼ vocant: quæ vocabula Latini per Papillas ſeu Carunculas explicant.

VIII. Sunt autem Carunculæ propriè ſic dictæ, carnoſæ quædam particulæ, nonnullis corporis meatibus in primâ partium formatione appoſitæ, papillas mammarum figurâ, non magnitudine, referentes.

IX. Talis eſt Caruncula intra urethram, valvulæ inſtar carnoſę proſtatarum glanduloſorum poris, in urethræ principium patentibus, appoſita, urinę in urethrã ingreſſum ſeminisque egreſſi regreſſum impediens.

X. Tales ſunt Carunculæ, Lacrymales dictæ in majori

jori oculi angulo, foraminulis duobus, quæ Puncta lacrymalia ab Anatomicis vocantur, appoſitæ, humiditates oculorum ſuperfluas excipientes.

XI. Tales ſunt Renum illæ Carunculæ, Papillares Anatomicis dictæ, colaturæ ſeri inſervientes. De quibus, quamvis nunquam eas cum urinâ exeuntes viderit *Galenus*, (f) imprimis tamen ſequentem *Hippocratis* Aphoriſmum (g) intelligendum eſſe exiſtimamus: Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ παχεῖ ἐοῦσι σαρκία μικρὰ, ἢ ὥσπερ τρίχες ξυνεξέρχονται, τουτέοισιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐκκρίνεται: *Quibus cum urinâ craſſâ exiguæ carunculæ, aut veluti pili unà exeunt, his à renibus excernuntur.* In quâ ſententiâ nos confirmat ſignum, quod Medici ex contentis in urinâ carunculis de ulceribus renum unanimi ſumunt conſenſu. Nec renuente ipſo *Galeno.* (h) Sic enim ille: *Efficaciſſima ulceratorum renum conjectura eſt, ſi cum urinâ exiguæ quædam Carunculæ excernantur, utpote, quas renum eſſentiæ partes, easq; ob vehementem ulceris eroſionem, avulſas eſſe conſtat.*

(f) *Comm.* 4. *ad Aph.* 76. *f.* 36. *D.*

(g) *Sect.* 4. *aph.* 76.

(h) *de locis aff. L.* 6. *c.* 3. *cl.* 4. *f.* 37. *D.*

XII. Tales quoque in utero dari cum Democrito credidit *Diocles Caryſtius*, qui paulò poſt *Hippocratem* vixit, & Divini Senis doctrinam de Cotyledonibus mirum obſcuravit. Scribit enim de eo *Soranus Epheſius*, (i) quod dixerit, dari providentiâ Naturæ in lateribus cavitatis uteri κοτυληδόνας, ἢ πλεκτάνας καὶ κεραίας, quæ ſint μαστοειδεῖς ἐκφύσεις, πλατεῖαι μὲν κατὰ βάσιν, μείουροι δὲ κατὰ τὸ ἄκρον. Et quidem in eum finem natæ, ut Embryo προμελετᾷ τὰς θηλὰς τῶν μαστῶν ἐπισπᾶσθαι.

(i) *Lib. de Utero, &c.*

XIII. Ita etiam ſenſit *Epicurus*, de quo *Hermippus* apud *Laërtium* (k) ſcribit, quod Ludimagiſter primò fuerit, deinceps autem, cùm incidiſſet in Libros *Democriti*, ad Philoſophiam ſe contulerit. Imò, ut *Metrodorus*

(k) *de vita Phil. L.* 10.

apud *Plutarchum* (l) refert, nunquam ad ſapientiam perveniſſet, niſi *Democritus* præiviſſet.

(l) *Com. adv. Colot. Tom.* 2. *p.* 1108. *E.*

XIV. Verum enimverò hoc Caruncularum nomen nonnulli Anatomici, & inter eos *Aquapendentius* (m) & *Harveus*, (n) aliquali figuræ aut ſubſtantiæ ſimilitudine commoti, attribuunt quoque innumerabilibus illis carneis particulis, quæ in brutorum nonnullorum, & imprimis alterâ parte tantùm dentatorum, utero, loco unicæ placentæ, graviditatis tempore reperiuntur.

(m) *de Form. F. par.* 1. *c.* 3. *p.* 5.

(n) *paſſim, præſertim v. in Exerc.* 70.

XV. Sed minùs propriè. Neque enim in primâ partium formatione adſunt, nec utero continuæ ſunt, nec perpetuæ; atque ita plurimis differunt à propriè ſic dictis Carunculis, quarum deſcriptionem ſuprà (o) dedimus.

(o) §. IIX.

XVI. Eſt tamen horum ſententia multò tolerabilior, quàm *Dioclis Caryſtii*, *Sorani Epheſii*, *Ariſtotelis*, & aliorum, qui ab *Hippocrate* deſciſcentes, dictas particulas carneas Cotyledonas ſeu Acetabula vocârunt.

XVII. Quamvis ſi accuratiùs omnia perpendamus, melioris diſtinctionis gratiâ, pro Caruncularum nomine, Placentularum potiùs nomen ſubſtituendum eſſe cenſeamus, cum carneæ illæ portiunculæ idem in cervis, damis aliiſque brutis præſtent officium, quod Placenta Uterina in reliquis animalibus.

XVIII. Nec veremur ideò cenſoriam *Cl. Courvei* virgulam, quâ *Aquapendentium*, omneſque illos tetigit, (p) qui carneam illam brutorum ſubſtantiam ad placentularum genus referunt. Neque enim Placentulas & Cotyledones confundimus, ſed manifeſtè diſtinguimus, & ſic impune abimus. Sed redeamus ad *Democritum*, ne nimiâ digreſſione riſum ei commoveamus.

(p) *Parad. de Nutr. F. part.* 3. *c.* 6. *p.* 191.

XIX. Is

XIX. Is *Subjectum* Suctionis exprimit voculâ Στόμα, quam in relatione ſententiæ Democriteæ τῆς θηλῆς vocabulo adjunxerunt *Plutarchus* & *Galenus*. Quos hâc voce vaſa uterina, eorumque oſcula in uterum hiantia, *Hippocrati* κοτυληδόνες, *Latinis* Acetabula dicta, indigitâſſe patebit, ſi textus paulò accuratiùs examinetur.

XX. Unde conjicio, copulam Καὶ non absque causâ textui ab Autoribus dictis eſſe inſertam, dum inquiunt, ἐν τῇ μήτρᾳ θηλάς τινας καὶ στόματα εἶναι, aut: εἶναι γὰρ ἐν τῷ σώματι θηλὰς ἐπινενοημένας, καὶ στόμα. Voluerunt enim papillas ab oſculis vaſorum, & ita Objectum ſuctionis ab ejuſdem ſubjecto diſtinguere. Et rectè quidem.

XXI. Indicârunt autem per oſcula etiam *Adjunctum*, ſanguinem ſcilicet, quem quod infans per papillas ex oſculis vaſorum uterinorũ ore ſugat, & in ſuum alimentum convertat, credidit *Democritus*.

XXII. Id quod etiam alibi ex mente *Democriti* ſic inculcat *Plutarchus*: (q) *Poſtquam genitale ſemen complexus eſt uterus, actis jam radicibus: ibi tùm menſtruæ illos purgationi aptos meatûs natura occludit, ſanguinemq́ vagum arripiens, eo alimenti loco utitur, fœtumq́ humectat eo*, &c.

(q) *Comm. de Amore Prolis, p. 495. E.*

XXIII. Nec movent nos verba, quæ ſuperioribus interpolat, & hujus ſunt commatis: *Primùm in utero umbilicus naſcitur*, ut ait Democritus, *tanquam anchora, quâ fœtus nitatur contra fluctuationes, & tanquam retinaculum, aut pedamentum conceptæ ſobolis.* Quamvis enim his primâ fronte viſis concludere quis poſſet, adſtruxiſſe etiam *Democritum* nutritionem per Umbilicum. Si tamen exactius ponderentur, id ſolùm inde elicietur:

tur: Umbilicum, ſecundum *Democritum*, ideò tantùm à Naturâ formari, ut eo tanquam anchorâ aut pediculo fœtus, aliàs planè in utero liber, contineatur, ne matre ſe violentiùs movente, ilicò ad latus aliquod allidat, & contuſionem patiatur. Ita ut hoc in opere Natura idem præſtet, quod Nauta peritus, in conſervatione navis ſuæ, ipſaque provida Mater in fructuum procreatione.

(r) *L.* 2. *de Gen. An. c.* 4. *p.* 1257. *F.*

XXIV. Quam noſtram opinionem *Ariſtoteles* (r) nimium confirmat, dum *Democritum* reprehendit, quod dixerit, ejus rei gratiâ animal in utero tantùm manere, ἵνα διαπλάττηται τὰ μόρια κατὰ τὰ μόρια τῆς ἐχούσης: *ut membra formentur ſecundum membra parentis.* Quia enim *Democritus* umbilico retinaculi tantùm uſum asſignavit, meritò per umbilicum fœtum in utero tamdiu, donec formatio debita abſoluta ſit, retineri credidit. Hinc dixit, umbilicum eſſe κλῆμα τῷ γενομένῳ καρπῷ, καὶ μέλλοντι *pedamentum conceptæ ſobolis* ſeu *petiolum nato & futuro fructui.* Ubi quemadmodum fœtum fructui, ita umbilicum pediculo, ſeu petiolo (ita enim τὸ κλῆμα hîc interpretandum eſſe reor) comparat.

XXV. *Modus* per vocabulum βδάλλειν indicatur apud *Ariſtotelem*; cujus verbi vis propria hæc eſt, ut denotet actum illum, quem infans in lucem editus præſtat, dum mammis applicatus ex papillis ore prehenſis nectar optimum, maternum lac, attrahit. Nec diverſum ſentit *Plutarchus*, ut ex textu colligere licet.

XXV. Patet igitur ex hactenus dictis, hanc Democriti mentem fuiſſe: Quod Fœtus in utero materno caruncularis, ſeu papillas, oſculis vaſorum uterinorum adjectas, ore prehendat, & ex iis ſanguinem maternum per vaſa dicta affluentem ſugat.

XXVII. Hanc

XXVII. Hanc ſententiam ſuam triplici imprimis medio adſtruxiſſe videtur *Democritus*, quorum prius expreſsè referunt *Plutarchus* & *Galenus*. Poſteriora duo ex ſuprà dictis haud obſcure elici poſſunt.

XXIIX. Eſt autem primum deſumptum à primâ fœtus in lucem editi actione. Εὐθέως γενηθὲν, ἐπὶ τὸν μαζὸν φέρεται τῷ στόματι: *ſtatim atque natus eſt fœtus, ore ad mammam fertur.* Jam verò, ut rectè ex *Hippocrate* (s) subſumere licet, οὐδ᾽ ἂν (τὸ παιδίον) θηλάζειν τὸν μαζὸν ἠπίστατο γενόμενον αὐτίκα, εἰ μὴ καὶ ἐν τῇ μήτρῃ ἔμυζε: *non, ut primum* (puer) *natus eſt, ubera ſugere noſſet, niſi in utero ſuxiſſet.*

(s) de Carn. p.250. l.50.

XXIX. Sed Reſpondemus: Nec ſolam, nec talẽ, qualem *Democritus* voluit, ſuctionem aſtruit hoc medium. Non ſolam. Neque enim video conſequentiam: ſugit infans alimentum in utero materno; ergo nihil per Umbilicum recipit. Falſum eſt conſequens. Hæ enim actiones ſibi non contrariantur, cum & illa & iſta alimenti receptio propter eundem fiat finem, Nutritionem puta.

XXX. Sed & talem, qualem *Democritus* docuit, ſuctionem minimè aſtruit probatio dicta. *Non enim recens natus infans*, verba ſunt Excellentiſſimi *Harvei* (t) *papillam labiis comprimens ſugit, ut nos, abſorbendo; ſed quaſi deglutire vellet, totam in fauces usq; attrahit, linguæq; & palati auxilio, tanquam manducando Lac emulget.* Quod tamen non faceret, ſi in utero caruncularas per tot menſes ſuxiſſet, & labiis papillas comprimendo ſanguinem attraxiſſet.

(t) Ex. 58. p.269.

XXXI. Secundum medium ortum trahit ab uſu, & præſentiâ papillarum, oſculis vaſorum appoſita-

rum. *Sunt enim & in utero papillæ quædam, & oſcula, per quæ infantes aluntur.*

XXXII. Reſp. Hoc medium quia falſis nititur fundamentis, per ſe corruit. Neque enim dantur tales papillæ in utero humano; nec, licet darentur, fœtus eas ſugere poſſet.

XXXIII. Non dari vel αὐτοψία ſola evincit. Nullus enim Anatomicorum αὐτοπτῶν ejuſmodi proceſsûs mammillares, ſeu carunculas, verè ſic dictas, in utero deprehendit. Notanter dico, verè ſic dictas. Neque enim de placentulis jam ſermo.

XXXIV. Non exiſtunt igitur tales Carunculæ in utero. Et licet exiſterent, fœtus tamen eas ſugere non poſſet. Rationem nobis Natura & Experientia, verba verò *Ariſtoteles* (u) ſuppeditat. Nam πάντα τὰ ἔμβρυα, ὁμοίως λεπτοὶ περιέχουσιν ὑμένες, χωρίζοντες ἀπὸ τῆς ὑστέρας: *Omnes fœtus pari modo membranæ tenues ambiunt, ſeparantes ab utero.* Hinc, licèt in utero Papillæ adeſſent, eas tamen, ob membranarum interventum, infans ore ſugere non poſſet.

(u) *de Gen. An* L.2.c.7. p.1269.C.

XXXV. Tertium tandem medium fluit ex menſtrui ſanguinis retentione. Quia enim Natura, (poſtquam genitale ſemen complexus eſt uterus) meatus menſtruæ purgationi aptos occludit, utiq; ſanguinem illum fœtui in alimentum cedere ſequitur.

XXXVI. Reſp. Fœtum ſanguine materno, per Cotyledones placentæ communicato, nutriri omninò dicimus, atque ſic hoc medium Democriteum totum admittimus; hac tamen lege, ne inde conſequens tale, quale ſententia propoſita intendit, eruatur.

Et tantum de Sententia Democritea.

RESPON-

RESPONDENTIS
ΠΑΡΕΡΓΑ.

I.

Non quemvis deploratum prognoſticis relinquendum putamus.

II.

Quædam foris impoſita cutem exulcerant, comeſta non item.

III.

Cor muſculum cum Hippocrate ſtatuimus.

IV.

Malè ſe habentibus ortis, principium quoq; malè habere lubricæ veritatis regula eſt.

V.

Omnis morbus ulcus eſt.

VI.

Nullum medicamentum optimum medicamentum optimè dixit Hippocrates.

VII.

Qui in quovis morbo blandis & lenitivis medicinis tantùm agendum eſſe putant, graviſſimè errant.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙC,

Ad

Pereximium atq; Præſtantiſſimum,

DN. LAURENTIUM EFFEREN,

Amicum ſuum ſingularem.

Ἀνδράσι τοῖσι σοφοῖς παρέχων τόδε δόγμα Γελῶντος
Εὖ ποιεῖς. Βραχέως φίλα βραβεῖα λάβε.

***

Euge bonum factum! Ridentis dogmata Doctis
Dum ſiſtis. Ferto præmia grata brevi!

M. Cæso Gramm,
Tonningenſis.